

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно трансграничните плащания в рамките на Общността“

COM(2008) 640 окончателен – 2008/0194 (COD)

(2009/C 228/11)

На 30 октомври 2008 г. Съветът реши, в съответствие с член 95 от Договора за създаване на Европейската общност, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно:

„Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно трансграничните плащания в рамките на Общността“

Специализирана секция „Единен пазар, производство и потребление“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 11 март 2009 г. (докладчик: г-н BURANI).

На 452-ата си пленарна сесия, проведена на 24 и 25 март 2009 г. (заседание от 24 март 2009 г.) Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 178 гласа „за“, 3 гласа „против“ и 1 глас „въздържал се“.

1. Заключение и препоръки

1.1 Комитетът одобрява основните идеи на предложението на Комисията, която на първо място възнамерява да разшири гамата от операциите, включени в регламента относно системите за трансгранични плащания, като включи в нея преките дебити. По принцип тази инициатива е в съответствие с политиката на Комисията, която възнамерява да направи така, че трансграничните плащания в еврозоната да се считат и да бъдат обработвани като национални плащания.

1.2 Повод за размисъл възниква от факта, че обработката на трансграничните преки дебити е свързано с по-високи разходи, отколкото обработването на аналогичните операции на национално равнище. Затова ЕИСК призовава Комисията да гарантира повече прозрачност и да съобщи подробностите, методологията и източниците на проучвания, въз основа на които се стига до различни заключения. Балансираното вземане на решения зависи от познаването на фактите.

1.3 При всички случаи следва да се припомни, че при положение, че регламентът би трябвало да влезе в сила на 1 ноември 2009 г., както се предлага, сроковете са твърде кратки, за да могат да бъдат преразгледани икономическите планове, което обаче не би било възможно при липсата на правна сигурност относно „Многостранните такси за обмен“.

1.4 Предложението съдържа още две препоръки към държавите-членки: първата е да се създаде отговорен орган за системите за плащания там, където няма такъв, а втората е да се изградят подходящи структури за разглеждане на възраженията. ЕИСК смята, че в повечето страни тези структури съществуват вече от доста време, но там, където това не е така, призовава да се вземат предпазни мерки срещу зараждането на нови структури, които ги дублират или които припокриват изцяло или частично функциите на вече съществуващите структури.

1.5 Друг призив към държавите-членки се отнася до въвеждането на „ефективни, пропорционални и възпиращи санкции“ срещу този, който не спазва или нарушава разпоредбите на

регламента. ЕИСК е съгласен, но отбелязва, че оповестяването на сравнителната оценка на предприетите мерки в различните страни ще очертае значението, което всяка държава-членка придава на регламента.

1.6 Регламентът се отнася единствено до страните, които участват в паричния съюз. Останалите извън еврозоната имат възможността да разширят приложното му поле и за собствените валути. Фактът, че нито една държава не се е възползвала от тази възможност, би трябвало да ни накара да се замислим за заинтересоваността на различните страни от ползата от подобни инициативи.

2. Въведение

2.1 Регламент (ЕО) №2560/2001 относно трансграничните плащания в Общността е в сила от 31 декември 2001 г. Той предвижда, че разходите за една трансгранична платежна операция трябва да бъдат, във всяка държава-членка, равни на разходите за аналогична вътрешна транзакция. Регламентът се прилага за кредитните преводи, за електронните плащания, за плащания с карта от всякакъв вид и за тегленето на пари от банкомат. Предложението на Комисията разширява приложното поле на регламента от 1 ноември 2009 г. и за преките дебити, подобрява системата за уреждане на възражения и въвежда опростяване в системите за статистически отчети.

2.2 Целта на Комисията е да подобри функционирането на единния пазар на разплащателните системи в евро, в който вътрешните и международните транзакции да са обект на едни и същи правила, с икономии и предимства както за потребителите, така и за икономиката като цяло. Уреждането на спорове заслужава особено внимание, с цел да се разгледат въпросите, повдигнати от сдруженията на потребителите, а статистическите отчети водят до значителни административни тежести и разходи за кредитните институции.

2.3 ЕИСК изказва своето одобрение за инициативата на Комисията и е съгласен с основните насоки. Той отправя няколко бележки и предложения с намерението да предостави полезен принос в протичащите дискусии.

3. Общи бележки

3.1 Вследствие на оказания от Комисията натиск през годините, банковият сектор създаде платежна структура с общностно измерение (ЕЗПЕ), която вече функционира задоволително както в техническо-организационен аспект, така и от гледна точка на изравняване на международните тарифи с националните. Комисията твърди, че настоящият регламент „може да бъде считан за първа стъпка в разгръщането на ЕЗПЕ“.

3.2 Не може да не сме удовлетворени от постигнатото. Остават обаче някои основни съмнения относно **съответствията с общите принципи на единния пазар**. На първо място ЕЗПЗ има за цел да решава проблема с **плащанията в евро**. Страните, които не са в еврозоната, не извличат полза от нея, освен в случаите, когато извършват плащания в единната валута. След разширяването може да се каже, че понастоящем ЕЗПЗ покрива **по-голямата част от движението** на капитали вътре в Общността: единен пазар на няколко скорости.

3.3 На второ място хармонизирането на националните и международните условия **е в сила единствено във вътрешността на всяка отделна страна**; разликите между страните се запазват и в отделни случаи те са значителни; а разликите между всички страни от еврозоната и тези извън нея са още по-значителни. Действащият регламент предвижда, че ЕЗПЗ може да бъде възприета факултативно и от страни извън еврозоната: клауза, от която засега не са се възползвали много страни. Цялостният резултат е, че **все още сме далече от постигането на разумна конвергенция между цените във вътрешността на ЕС**.

3.4 Когато се говори за конвергенция на цените, това не означава, че може да се стигне до тяхното уеднаквяване. Все пак стъпка напред по отношение на прозрачността и в отговор на очакванията на потребителите би могла да бъде направена, при условие че във всяка държава се предприеме внимателен **сравнителен анализ на разходите**: съществуват огромни разлики в разходите за инфраструктури, в данъчните и социалните тежести, в организационните разходи и в относителното отношение между национални и международни обеми. Един подобен анализ би могъл да предостави и полезни показатели за целесъобразността на решението в регламента да се включат всички транснационални инструменти за електронно плащане.

4. Специфични наблюдения

4.1 Член 1, параграф 3 изключва прилагането на регламента за плащанията, извършени от доставчиците на платежни услуги за тяхна собствена сметка. В това изключение би трябвало да се включат и услуги, предоставяни за сметка **на други доставчици на платежни услуги**. Комисията уверява, че разпоредбите трябва да бъдат разбирани в този смисъл. В такъв случай, като предлага да се даде по-ясна формулировка, ЕИСК коментира, че всъщност би било противоречие, ако свободата на предоставяне на услуги директно между професионалисти не се отнася и до други, които използват професионални посредници.

4.2 Член 2, параграф 1 уточнява, че регламентът се отнася **изключително за плащания по електронен път**: следователно изключват се средствата за плащане на хартиен носител като чекове и мениелници. ЕИСК не може да не се съгласи, но изтъква, че разликите между комисионните, начислявани в различните страни по отношение на разплащателните средства – които вече се премахват – са твърде големи, за да могат да бъдат оправдани единствено от гледна точка на разходите. Възможно е в някои страни високите комисионни да се използват не само за покриване на разходите, но и като **средство за разубеждаване** на клиентите да плащат все още, в електронната ера, с разплащателни средства на хартиен носител: мярка, която ЕИСК одобрява.

4.2.1 Освен това в член 2 в специален параграф би трябвало да се уточнява понятието „платежна операция, извършена по електронен път“, предоставено в параграф 1. С оглед на разходите за комбинирания подход и в съответствие с установената практика новият параграф би трябвало изрично да установи, че **електронните плащания не трябва да включват операции на хартиен носител**.

4.3 Член 1, параграф 2 въвежда нов аспект: в прилагането на регламента за трансгранични плащания на стойност до 50 000 евро се включват **всички инструменти за електронни плащания, включително преките дебити**. Относно последния тип инструменти ЕИСК би искал да изрази някои резерви.

4.3.1 Системата ЕЗПЕ за преки дебити се различава от отделните национални системи и тя е по-сложна и по-развита. При уеднаквяването на цената на международен пряк дебит с националната цена съществува риск за съществено нарушаване на принципа, според който един продукт или една услуга не могат да се продават на цена, по-ниска от разходите. Освен това системата на преките дебити, използвана от предприятията, но не и от отделните потребители, често се предлага от кредитните институти на клиентите им преференциално с цел промоция: условията за националните сделки се изчисляват така, че да покрият разходите с минимални маржове, но не би трябвало да се прилага и при по-скъпите международни транзакции. ЕИСК предлага **преките дебити да бъдат временно изключени от регламента, с условието да бъдат включени**, при положение че независим експерт потвърди, че не съществува опасност за нарушаване на цените и на конкуренцията.

4.3.2 Във всеки случай, в съответствие с основния принцип на прозрачност, Комисията би трябвало да направи проучването публично достояние, особено що се отнася до националните и международните разходи, като посочи ясно от какви източници и с каква методология е събрана и изготвена информацията. При отсъствието на такива сведения заемането на каквато и да е позиция рискува да бъде разглеждано като предубедено и небалансирано действие.

4.3.3 В допълнение ЕИСК привлича вниманието върху факта, че новият регламент би трябвало да влезе в сила на 1 ноември 2009 г. – срок, който вероятно е твърде кратък за изготвяне на икономически планове в средносрочен и дългосрочен план. От основно значение за изготвянето на такива планове е правната сигурност относно „Многостранните такси за обмен“ (Multilateral Interchange Fee).

4.4 Член 3 потвърждава принципа, установен от действащия регламент: разходите за тези **трансгранични плащания трябва да се изравнят с комисионните, които всеки доставчик начислява** за националните плащания от същия вид. Установената през 2001 г. норма изглежда се съблюдава задоволително, но проучване в тази област би могло да потвърди **значителните разлики, които съществуват в редица страни между разходите за преводи в евро и преводи в други валути**: дискриминация в ущърб на гражданите извън еврозоната.

4.5 В член 5 се представя важно нововъведение: премахването от 1 януари 2010 г. на **задълженията за отчитане за операции** на стойност до 50 000 EUR и цялостното му премахване от 1 януари 2012 г. Това задължение, с което се цели събиране на необходимите данни за отчетност на баланса на плащанията, водеше до усложнения и разходи. Държавите-членки ще могат да събират данните чрез други системи. ЕИСК напълно одобрява тази разпоредба.

4.6 Член 6 предвижда държавите-членки да посочват органите, натоварени с обезпечаването на съответствие с разпоредбите на настоящия регламент. Това вече съществуващо задължение изглежда се прилага нормално. От по-голямо значение е разпоредбата в член 7, която предвижда задължението за държавите-членки да създадат **процедури за разглеждане на възражения** и органи за извънсъдебно разрешаване на спорове, като съответно се предоставя информация на обществеността. Тези функции могат да се поемат от нови органи, създадени за целта, или от други вече съществуващи. ЕИСК е съгласен, но това би трябвало да се ограничи до

страни, в които все още не съществуват структури, и предупредява за опасността от създаване на нови структури със задачи, които съвпадат със задачите на вече съществуващите структури. Във всички случаи отбелязва, че се прави малко за функционирането на тези органи, а преди всичко за броя, естеството и изхода на разглежданите случаи. Липсата на пълна и прозрачна информация пречи на извършването на **сериозна оценка на естеството и реалните измерения на неизпълнението**.

4.7 Член 10 предвижда държавите-членки да установят санкции, които са **„ефективни, пропорционални и с възпиращ ефект“** по отношение на този, който не изпълнява установените от регламента задължения, като съобщават на Комисията за възприетите мерки. И в този случай, както и в предходния параграф, заинтересованите страни би трябвало да получават **подходяща информация**, поне за да **оценят значението, което всяка държава-членка отдава на спазването на регламента**.

4.8 В член 11 **възможността за прилагане на регламента по отношение на собствената валута** се разширява и за държавите-членки извън еврозоната. Това ще сложи край на неудобствата и на дискриминацията, която ЕИСК изтъква в параграф 4.6. Въпреки това, в настоящия момент изглежда реакцията на различни държави-членки към това предложение е по-скоро умерена, дори така да се каже отсъства. ЕИСК избягва да коментира този аспект, но приканва Комисията да обмисли сериозно предполагаемата популярност на определени решения.

4.9 Регламентът би трябвало да влезе в сила на 1 ноември 2009 г. Комисията би трябвало да представи доклад за функционирането на IBAN (международен номер на банковата сметка) и BIC (банков идентификационен код) до 31 декември 2012 г. и доклад за прилагането на регламента до 31 декември 2015 г. ЕИСК няма какво да отбележи в това отношение, освен да повтори исканията от параграфи 4.6 и 4.7 относно по-всеобхватно информиране на заинтересованите страни.

Брюксел, 24 март 2009 година

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Mario SEPI